

Доповідь
проректора з науково-педагогічної та навчально-виховної роботи
Стрюка М.І.
Про виховну роботу зі студентами та діяльність студентського самоврядування в
університеті

Ректорат, деканати, кафедри значну увагу протягом навчального семестру приділяли підвищенню ефективності виховної діяльності, яка була спрямована на реалізацію Концепції національно-патріотичного виховання, на формування у студентів відповідального ставлення до навчання, культури поведінки та спілкування, суспільно та професійно значимих особистісних якостей.

Звичайно, у вищому навчальному закладі головним напрямом здійснення виховного впливу на студента є **навчання як вихована діяльність**. Виховує студентів у процесі навчання насамперед **особистість викладача**, його ставлення до своїх обов'язків, професіоналізм, те, як він ставиться до студентів і як буде спілкування з ними, наскільки сам є зразком моральності, вимогливості до себе. Тому зрозумілою є недопустимість неналежної підготовки викладача до занять, низький рівень їх проведення, зверхнє ставлення до студентів, їх приниження як особистості, і тим більше, не дай Бог, проявів корупції, плагіату, академічної нечесності.

Необхідно рішуче подолати щодо взаємин зі студентами **типи викладачів**: поганим – **авторитарний**, який давно вже зжив себе у сенсі сучасних вимог і підходів, але на практиці ще зустрічається; найгірший – **ліберальний**, і прагнути до **демократичного** типу викладача, який поєднує вимогливість з повагою до особистості студента, є його керівником і помічником на шляху до знань, зразком фахівця і людини.

Виховні завдання викладач вирішує також ретельно формуючи **навчальний матеріал**, показуючи особистості, які стоять за тими чи іншими науковими положеннями, досягнення українських вчених, їх внесок у світову науку, досягнення й перспективи української науки.

Звичайно в сенсі національно-патріотичного виховання найбільшими можливостями володіють **викладачі соціально-гуманітарних дисциплін**, особливо викладачі історичних та українознавчих дисциплін, викладачі кафедр, філософії і соціальних наук, іноземних мов, інженерної педагогіки і мовної підготовки. Яскравий приклад потужного виховного впливу – зустріч студентів із вченими-істориками у травні минулого року, на якій було презентовано книгу історичних нарисів «Кривий Ріг: лихоліття. 1941-1945 рр.». Книгу представив студентам університету колектив авторів на чолі з доктором історичних наук, професором, завідувачем кафедри історії та українознавства ДВНЗ «Криворізький національний університет» Віталієм Вікторовичем Стецкевичем.

Але сьогоднішній стан викладання соціально-гуманітарних дисциплін, що склався об'єктивно, не дозволяє їм виконувати величезний обсяг роботи з національно-патріотичного виховання, виступати її організаторами. Тому це ще більше піднімає відповідальність викладачів фундаментальних та спеціальних дисциплін щодо реалізації виховних функцій навчання, а в організації виховної роботи зростає роль деканатів, кафедр, кураторів. Викладачі ж соціально-гуманітарних дисциплін охоче візьмуть участь у організованих деканатами, кафедрами, кураторами заходах.

Виховний вплив на студентів здійснюється і в процесі **проведення спеціально організованих виховних заходів**. Ці заходи передбачені **планами виховної роботи** університету, факультетів, кафедр і планами роботи кураторів. На допомогу плануванню виховної роботи, яке здійснюють факультети, надавались методичні матеріали, переліки заходів, які необхідно провести протягом навчального року, форми і зразки планів. Як свідчить аналіз планів виховної роботи факультетів, це сприяло вдосконаленню планування

виховної роботи. Заходи передбачені ними відповідають вимогам Концепції національно-патріотичного виховання, враховують інтереси студентів, передбачають різноманітні форми проведення.

Відповідно до планів виховної роботи було організовується комплекс заходів з відзначення:

державних свят (Дня Прапора, Дня Незалежності, Дня захисника України),

подій українського календаря історичних та пам'ятних дат (День пам'яті жертв Голодоморів і політичних репресій, День свободи і гідності, День Соборності, День пам'яті Героїв Крут та ін.)

подій університетського життя (Посвята в студенти, вручення дипломів, ректорські прийоми та ін.).

Успішно пройшли в університеті різноманітні заходи в рамках **Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства», Всеукраїнського Тижня права**, з відзначення **Дня Європи**.

З метою **військово-патріотичного** виховання були проведені зустрічі студентів з учасниками АТО, офіцерами і бійцями Національної гвардії, воїнами-афганцями, членами ГО «Козацький батальйон». Студенти університету взяли активну участь у відзначенні Дня захисника України, Дня Збройних Сил України, Дня Перемоги.

Одним з головних напрямків виховної роботи в університеті є формування у студентської молоді **потреби у здоровому способі життя, протидії шкідливим звичкам**. З цією метою проводились лекції, бесіди, круглі столи, демонстрації відеофільмів з профілактики тютюнопаління, вживання алкоголю, наркотиків, венеричних захворювань та з питань репродуктивного здоров'я. Було проведено заходи до Всесвітнього Дня здоров'я, Всесвітнього Дня боротьби зі СНІДом, Всесвітнього Дня боротьби з туберкульозом. В ході цих заходів проводились зустрічі студентів із спеціалістами Міського центру здоров'я, Міського центру боротьби зі СНІДом, лікарями. Окремі куратори навчальних груп організовували інформаційні зустрічі профілактичного спрямування. До профілактичних заходів на факультеті економіки та управління бізнесом, механіко-машинобудівному до проведення заходів з профілактики наркоманії, алкоголізму, тютюнопаління, ВІЛ/СНІД залучались представники Асоціації «Гедеон».

Проводилась активна **спортивно-масова робота**, організатором якої була кафедра фізичної культури. Проведено разом із студентською радою спартакіаду університету, спартакіаду першокурсників, змагання між гуртожитками, спортивні заходи до Дня фізичної культури та спорту та Дня здоров'я. 08.09.2016 р. в університеті викладачами кафедри фізвиховання та студентською радою було проведено масовий спортивно-оздоровчий захід «Теренкур», у якому взяли участь понад півтисячі студентів. На підтвердження своєї готовності вести здоровий спосіб життя, відмовитися від шкідливих звичок, підтримувати добру спортивну форму учасники заходу пройшли від стадіону університету вулицями Костенка, Героїв АТО, біля пам'ятника Козаку Рогу виконали гімн міста Кривого Рогу і завершили ходу на площі біля головного корпусу університету. Очолювали колону під прапором університету багаторазові переможці міських, обласних, загальноукраїнських та міжнародних змагань. Насамкінець відбулося нагородження кращих спортсменів і фізкультурників університету.

Окремо слід відзначити виховну, культурно-просвітницьку та інформаційну роботу, яку проводять працівники **бібліотеки** університету. Це і зустрічі з вченими, діячами культури й літератури, організація тематичних виставок літератури. Працівники бібліотеки беруть участь в усіх заходах, що проводяться в університеті. В організації виховної роботи з бібліотекою тісно співпрацюють факультети, особливо гірничий, рудопідготовки і обробки металів, механіко-машинобудівний, електротехнічний.

Зверніть увагу, уся робота про яку я говорив щойно, проводилась із залученням **органів студентського самоврядування** – студентських рад університету і факультетів. Вони брали участь і як ініціатори проведення заходів, і як співорганізатори або й організа-

тори. Завдяки студентській ініціативі набули поширення **нові форми** проведення виховних заходів: поетичне дефіле, флешмоби, перформенси, теренкури та інші.

Студенти виявили багато ентузіазму і винахідливості для того, щоб в умовах обмежених ресурсів гідно відзначити і День студентів, і провести на належному рівні фестивалі огляди «Студентська весна», «Студентська осінь».

Студентами за власної ініціативи проводились екскурсії в різні міста та регіони України, в ході яких вони знайомились з пам'ятками історичної та культурної спадщини. Організовувалось відвідування художніх виставок, театральних вистав у театрах «Академія Руху», імені Т.Г.Шевченка, вистав акторів Дніпропетровського театру ім. Т.Г.Шевченка, концертів тощо.

Значну увагу студенти вже традиційно приділяли шефській та благодійній діяльності. Студентськими радами університеті і факультетів проведено акції «Студенти-ветеранам», «Студенти-дітям», благодійні акції в підшефних дитячих будинках та інтернатах. Студенти ініціювали і вже перетворили в традиційні благодійні ярмарки «Промінь надії». Приємно повідомити, що наші студенти відзначались подяками виконкому Металургійної райради, за те, що у травні і грудні минулого року сформували найбільш вагомі подарунки для передачі бійцям АТО. Ми вдячні студентам, які знайшли можливість підтримати і таке товариство, як «Червоний Хрест».

Студенти університету брали активну **участь у міських та районних заходах**, таких як з відзначення Дня Прапора і Дня Незалежності, дні визволення України, міста, Дня Перемоги і т.д. Неодноразово проводились зустрічі студентів з керівниками місту й району, на яких презентувалися плани і програми розвитку міста і району, обговорювались можливості залучення студентів до вирішення їх проблем, зокрема через реалізацію програми «Нова генерація Кривого Рогу». Студенти університету складають кістяк міського молодіжного виконкому, ефективно співпрацюють з міською ГО «Січ».

Багато в чому активна, дружна і ефективна робота студентського самоврядування була забезпечена завдяки організаторським, діловим і людським якостям голови студентської ради університету Едуарда Полякова, який щойно успішно закінчив магістратуру і якому дозвольте за його роботу висловити подяку від імені вченої ради.

Правда активність студентів має і зворотний бік – проблема з відвідуванням занять. Тому свого часу пропонувалось переводити, наприклад, голів студентських рад на індивідуальний графік навчання. Але тоді така ідея не була підтримана вченою радою. Можливо після більш детального опрацювання її буде знайдено якийсь вихід. Але при всьому при тому наріжний камінь – студент повинен вчитись. І це перш за все і не дивлячись ні на що.

Які недоліки і проблеми ми маємо.

Активність деяких кафедр у виховній роботі дещо знизилась. Не так масштабно і яскраво проходять останнім часом в університеті дні української писемності, Шевченківські дні, які зазвичай проводить **кафедра Інженерної педагогіки та мовної підготовки**. Ніяк не вдається долучити викладачів-філологів до підготовки студентів для участі у різноманітних мовних конкурсах, що проходять в Україні.

Суттєво обмежені можливості роботи такого важливого осередку виховної роботи, як **музей університету**.

Проблемою залишається **участь викладачів у заходах студентів**.

Найслабше місце – робота в гуртожитках. Опитування студентів – уже роками не бачили деканів в гуртожитках, не менш здивовані вони були б, якби зустріли в гуртожитку когось із своїх викладачів, кураторів. Ну нехай звичайний студент. Але ж і голови студентських рад гуртожитків не можуть пригадати, коли востаннє викладачі цікавились життям студентів. більше того, ми допрацювались зі студентами, які мешкають в гуртожитках до того, що студентські ради двох гуртожитків очолюють студенти інших навчальних закладів.

Особливу увагу варто приділити виховній роботі зі **студентами пільгової категорії** та іншими студентами, які потребують особливої педагогічної уваги. До тих з них, хто не виконує свої обов'язки щодо навчального процесу, застосовувати різні засоби виховного впливу, надавати необхідну психолого-педагогічну підтримку та допомогу у вирішенні життєвих проблем.

У зв'язку з припиненням випуску навіть електронної університетської газети більше уваги необхідно приділити висвітленню життя університету на його **на сайті**. Але системи в цій роботі немає.

Актуальним є **запобігання поширенню будь-яких проявів антидержавницької агітації серед студентів**. За наслідками обговорення Міністерством освіти і науки на засіданні експертно-кадрової комісії з розгляду питань діяльності керівників ВНЗ інциденту у Миколаївському національному університеті імені В. О. Сухомлинського рекомендовано ВНЗ дотримуватись вимог проведення заходів навчально-виховного характеру, проводити попередній перегляд відеоматеріалів, сценаріїв, погоджувати список учасників та проводити заходи виключно в присутності посадової особи, відповідальної за виховну роботу у ВНЗ.

Які ж Завдання?

Перш за все усунути недоліки, вдосконалити виховну роботу зі студентами, активізувати діяльність студентського самоврядування.